

Soạn bài: Thực hành về lựa chọn trật tự các bộ phận trong câu

Hướng dẫn Soạn bài: Thực hành về lựa chọn trật tự các bộ phận trong câu

I. Trật tự trong câu đơn

Câu 1:

a. Nếu ta thay đổi trật tự phần in đậm ở trên thành: *đó là một con dao rất sắc, nhưng nhỏ* thì nội dung ý nghĩa và cấu tạo ngữ pháp của câu không sai. Nhưng đặt vào đoạn văn đã cho thì không phù hợp với mục đích của hành động, không nhấn mạnh được ý rất sắc là ý liên quan đến việc đâm chết dăm ba thằng ở câu tiếp theo.

b. Tác dụng của việc sắp xếp theo trật tự *nhỏ, nhưng rất sắc*:

- Nhấn mạnh được ý rất sắc là ý quan trọng vì dao có sắc thì mới đâm chết người được.

- Thể hiện được sự liên kết ý trong đoạn: dao rất sắc --> đâm chết dăm ba thằng.

c. "*Hắn có một con dao rất sắc, nhưng nhỏ. Dao ấy thì làm sao chặt được cành cây to này?*". Trường hợp câu văn này có sự đảo ngược trật tự các bộ phận thành rất sắc nhưng nhỏ là để nhấn mạnh cái ý nhỏ có sự liên kết với câu sau: dao nhỏ thì không chặt được cành cây to.

Câu 2:

Chọn cách viết tối ưu là cách viết thứ nhất: nhấn mạnh rất thông minh liên kết với ý của câu tiếp theo đưa bạn ấy vào đội tuyển học sinh giỏi. Cách viết thứ hai lại nhấn mạnh vào ý nhỏ người, không ăn khớp với ý đội tuyển học sinh giỏi ở câu sau.

Câu 3: Tác dụng của mỗi cách sắp xếp:

a. *Một đêm khuya*: được đặt ở đầu câu vì nó đảm nhận chức năng nêu hoàn cảnh thời gian cho các sự kiện xảy ra sau đó (*Mị bị bắt rồi đưa đi*). Còn trong câu tiếp theo phần trạng ngữ (*sáng hôm sau*) vừa

có tác dụng như câu trước, lại vừa có tác dụng liên kết câu.

b. Trạng ngữ chỉ thời gian (*một buổi sáng tinh sương*) lại đặt ở giữa câu, đằng sau hành động của một chủ thể (*một anh đi thả ống lươn*). Chủ thể hành động được nêu trước, phần biểu thị thời gian đặt ở giữa bởi sự liên kết ý các câu trước đó đều tập trung vào việc coi ai là người đẻ ra Chí Phèo.

c. *Đã mấy năm*: Về ngữ pháp đó không phải là thành phần chính của câu nhưng nó biểu hiện phần tin mới, trọng tâm thông báo. Điều quan trọng ở câu này là thời gian Mị về làm dâu nên nó đặt ở cuối câu (vị trí dành cho những tin quan trọng).

II. Trật tự trong câu ghép

Câu 1:

a. Vế chỉ nguyên nhân của câu ghép (vế in đậm) cần đặt sau vế chính (*Hắn lại nao nao buồn*). Vế in đậm cũng cần gắn với câu sau, vì câu sau chính là câu cụ thể hóa cho *một cái gì đó rất xa xôi*. Nghĩa là vế chính đặt trước để liên kết dễ dàng với những câu đi trước, còn vế phụ đặt sau để liên kết dễ dàng hơn với những câu sau đó.

b. Trong câu ghép, vế chỉ nhượng bộ (*tuy đối với chị cháu cũng như đối với quan huyện*) được đặt sau để nhấn mạnh ý cũng như bổ sung một thông tin cần thiết.

Câu 2:

Câu văn thích hợp nhất dùng vào vị trí để trống ở đầu đoạn văn trong SGK là câu C: (*Trong những năm gần đây, các phương pháp đọc nhanh đã được phổ biến khá rộng, nhưng nó không phải là điều mới lạ*)

Giải thích: Có thể thấy các câu còn lại trong đoạn đều nói về việc: trong các thời kì khác nhau trước đây, nhiều người nổi tiếng đã phát triển các phương pháp đọc nhanh và nắm vững nó. Điều đó có nghĩa là câu đầu sẽ nói về những năm gần đây. Hơn nữa, các câu chỉ cụ thể hóa một ý quan trọng là: phương pháp đọc nhanh không phải là điều mới lạ, nên đây sẽ là vế chứa thông tin chính, cần đặt sau cùng.